

da bode stalo?“ Vsi so poskušali zdaj od te zdaj od óne strani, a vse zámán, jajce ní stalo. Naposled zavpijejo vsi: „To je nemogoće! Vi zahtevate nekaj, óesar nihće storiti ne more.“ — „In vendar,“ reče Krištof Kolumb, „bote gospodje potem rekli, da to vsak izmed vas narediti more!“ Zdaj Kolumb jajce na tanjšem koncu malo ób mizo udari, da se rahlo ubije, postavi ga navpik, in jajce je stalo. — „O, takó tudi vsak izmed nas lahko stori!“ zavpijejo vsi okolo mize. „Prav ste odgovorili, gospodje,“ reče Kolumb, smijóč se; „samo ta mali razložek je med vami in med mano, da vi pravite, da bi bili vsi to lahko storili, a storil sem le jaz. Glejte, ravno taka je tudi z iznajdbo novega svetá!“

Gospodje za mizo so se zelo sramovali in nihće se ni več upal zaničljivo govoriti o Kolumbu, spoznavši resnico prigovora, ki pravi: laže je govoriti nego li storiti.

(„Po Golubu.“)

— x —

Presečnik in njegov pes.

Pri Presečniku so imeli mladega psa. Ta, ki zdaj na Preséči gospodari, bil je takrat še fantè, uprav nehavši volariti. Psiček se je le ž njim družil: kamor je fant šel, tjakaj je cundral njegov Muškin. Le on mu je dajal jesti; a tudi pogonil se je večkrat ž njim ter sebi in psu v zabavo kolikal kamenje po bregu, če je bil sam na polji in ga toraj ni imel nihće k delu priganjati. Bil je namreč mladi Presečnik kaj poreden in zvit deček. Kadar je v nedeljo na klopi pred hišo sedèl, dražil je psa na mimogredoče ljudi. Pa prej ga ni pustil od sebe, da bi lajal v ljudi, nego še le potem, ko jih je pozdravil navidezno prijazno in so ljudjé, idoči po poti naprej, kazali mu hrbet. Popotniku za hrbtom pa je naščuval psa, da je na vse grlo blevskal za ptujcem ter se mu zaganjal v hlače in marsikdo je z raztrganimi hlačami ušel ostrim pasjim čeljustim. Tedaj se je škodoželjni Presečnikov fantalin rogal v pest, da ga je kar vilo od samega smehú. To zvijačo pa je uganjal zato, češ, porekó ljudjé: „ta je prav priljuden mladenič, ne pripušča psu lajati na mirne ljudi. Potem, če mu le uide, to se zna, da mu ne more ubraniti, da ne bi otrešel svoje pasje jeze nad popotniki.“ Na jedne strani je torej mladi Presečnik hotel se dokopati do dobrega glasú med ljudmi, a na drugej se je dal voditi od svoje škodoželjnosti in nagajivosti.

Na tej strani Presečnikove hiše je rastla nizka a široka lipa, onkraj pa visoka smreka. Pes se je polagoma navadil, da ni prej lajal, dokler nisi od hiše začel iti proti lipi po poti od smreke sim. Če si pa prihajal po poti od lipe, molčal je pes, dokler nisi prišel vstric hišnih vrat in se jel bližati smreki onkraj hiše. — Pes se je prikupil mlademu Presečniku, in ko si je po očetovej smrti pripeljal na dom nevesto, še je Muškin, užé precej póstaren, čuval mu dvorec. In še le zdaj se je Presečniku pošteno izplačalo óno, kar je s psom nahudil mirnim ljudém.

Bilo je med Šmarnimi mašami. Večer je bil dobršno temačen. Pes je tik praga slónel na prednjih nogah. Kar začuti človeške stopinje, bližajoče se sušilnici, pozidanej onkraj hiše malo proč od smreke. Plane na noge in

prislušava s privzdignjenimi ušesi. Hodú ni več čuti; pač pa prihaja šum zdaj v eno mér od sušilnice. Pes stoji nemirno pred pragom in vleče na uho. Misli si: „Potlej zalajam, ko pridejo po cesti proti lipi. Saj sem se takó od gospodarja naučil in on užé vé, zakaj to in takó.“

Šumenje, škrbetanje in šeptanje le ne prejenja. Psu pohaja potrpežljivost. Užé je zevnil, da bi zalajal, pa — „gospodar hoče takó, pa bodi,“ misli si ter se vleže na tla. „Užé dojdejo!“

Ni ležal na kamenji takó dve minuti, kar skoči k višku; oko mu se zažari. Ni li čul, da so pod hišo šumele pritalne veje po drevji in da so ljudje lezli. Par skokov, na voglu hiše je. Po bregu nizdolu se tihotapci urno spuščajo. Po noči mimo Preseči ni hodilo mnogo ljudi, in kadar je kdo šel, koračil je naravnost po poti. To je bilo iz skušnje znano Muškinnu; ali zdaj ta nenavadna hoja pod hišo. Sum mu se vzbudi; iz vsega grla zatuli, kakor da bi hotel zamudo popraviti. To tuljenje prebudi gospodarja. Misléč si: „moram pač iti pogledat, kaj tuli takó pes,“ zleze počasi iz počivališča skozi vežo na jasno. Ožrè se nekolikokrat okolo hišnih voglov. Ko vidi psa užé umirjenega in ni čuti nikjer šuma, hoče zapreti za saboj duri in iti nazaj v posteljo. A bodi si, da je slabo večerjal, pridejo mu hruške na misel, da bi jih jedel. Napoti se torej zaviti v suknjo proti sušilnici, kjer je sinoči po lesah nasul ovočja, češ, jutri zjutraj pa zakurim v peč. Temá je bila popolnoma. Le tipaje išče hrušek po lesah. Nič jih ni čutiti. Kaj zlóđja! Pa ne, da bi mi jih ukradli lopovi! Mučen od silnega suma priletí naglo z lučjo iz hiše in si posveti po lesah. Nikjer nič ovočja, samo kak hruškov rep tiči potaknen v protji.

„Oj, koliko lepo rumenih in rudečih, okroglih in podolgastih sladkih in reznih hrušek je šlo s tatovi! Išči jih, išči! Pri vodi v grabnu so užé zdavnej in gotovo imajo voz in konje in ž njimi so jo hitro potegnili in Bog ti vedi, kje so užé zdaj. O hruščice! Kolikokrat bi o letnej vročini sladko vodo, kuhano iz njih, pil, a hruške h kruhu prigrizaval, on, otroci in družina. In še prodal bi jih lahko, prodal...“

Pa ravno ta pes, ki sem ga nekđaj dražil na ljudi, in ga tako priučil onej nenavadnej šegi, ravno ta pes je kolikor toliko zakrivil tatvino ter po ónej neumnej in neobičnej šegi, ki jo ima po mojej krivdi jedino la ta moj Muškin! Da bi ti prej zalajal, Muškin, napodila bi midva tatove. Zdaj pa ni hrušek, pa jih ni!“ Takó je stokal žalostni Presečnik.

To dogodbo mi je pravil starec Ogrin, ko sva koruzo robkala na klopi pri peči. Zmajal sem z glavo in pomignil z ramama, ne hotéč mu verjeti. A starec mi je zatrdil, da je res, kar je pripovedoval in sivej glavi je užé treba verjeti.

„Res, res,“ dostavila je bábica, ki se je grela na zapečku, „Bog kaznuje človeka dostikrat še le v starosti za to, kar je storil zlega v mladih dneh in najmodrejše je to, da v poznejih letih tolče človeka ravno óna palica, s katero je on nekđaj bil po družih.“

Jos. Građčan.